

GRENAA NÆSE FOR VAND

BILAG D - PORTRÆTTER OG VISIONSWORKSHOP
EFTERÅR 2022

KOLOFON:

ORDREGIVER:

NORDDJURS KOMMUNE

Kontaktperson:
Sidsel Kontni Prahm
Klimakoordinator

Email: skp@norddjurs.dk
Telefon: +4589594045

PARTNERSKAB:

REALDANIA
Kontaktperson: Mikkel Henriques

KYSTDIREKTORATET
Kontaktperson: Carlo Sass Sørensen

GRENAA HAVN
Kontaktperson: Henrik Carstensen

AQUADJURS
Kontaktperson: Ole Quorning

DANSK KYST OG NATURTURISME
Kontaktperson: Pennie F. Henriksen

RÅDGIVER:

LYTT Architecture AS, hovedrådgiver
Mindegade 13, 3. 8000 Aarhus C
Kontaktperson: Jacob Fisher

NORRØN A/S, underrådgiver
Tagensvej 85F 1tv, 2200 København N, Danmark
Kontaktperson: Poul Højlund

NIRAS A/S, underrådgiver
Sortemosevej 19-21, 3450 Allerød
Kontaktperson: Klavs Bundgaard

INDHOLD

INTRODUKTION

BAGGRUND FOR OPGAVEN	4
PROCES- OG TIDSPLAN	5
LÆSEVEJLEDNING	6
PORTRÆTTER AF GRENAABORGERE	7
KREATIVITET I STOREGADE: THERESA & PEDER	8
DEN UNGE: RASMUS	10
FRITIDSLIV PÅ HAVNEN: THOMAS & HEIDI	11
VISIONER FOR GRENAA	12
VISUELT REFERAT	15

BAGGRUND FOR OPGAVEN

Norrdjurs Kommune har løbende igennem de sidste godt 7 år udarbejdet et grundigt grundlag for konkurrencen Grenaa – næse for vand.

Senest med Coast 2 Coast, Grenåens opland og forprojekt i ansøgningsfasen til dette Realdania, Grenaa – næse for vand.

Norrdjurs Kommune har i forbindelse med Masterplan for højvandsikring og Grenåens opland fået udarbejdet screening og modelberegninger, der belyser behovet for at klimatilpasning sikrer både mod stormflod og permanente havvandsstigninger i Kattegat, samt med hensyntagen og indarbejdelse af vandhåndteringen af baglandsvandet samt terrænært grundvand.

I forlængelse af rapporten/forundersøgelserne har Norrdjurs Kommunes Kommunalbestyrelse besluttet, at der skal udarbejdes en udviklingsplan for Grenaa, med fokus på den havnære del af by og havn, men trække paralleller og binde 'havnebyen' og 'kirkebyen' sammen gennem bl.a. vandet.

- Fra konkurrenceprogrammet:
Grenaa - Næse for vand
Strategisk udviklingsplan til fremtidssikring af Grenaa

UDVIKLINGSPLANENS FORMÅL

Planen skal først og fremmest indeholde forslag til klimasikring, men også

- have fokus på byens maritime DNA
- åbne op til havet
- vende Grenaa om og skabe bedre sammenhæng bydelene imellem
- give et fysisk og mentalt løft af byen
- skabe blå og grønne oplevelsesrum

Sker målopfyldelse af de primære mål er det en ambition at følgende afledte effekter opnås:

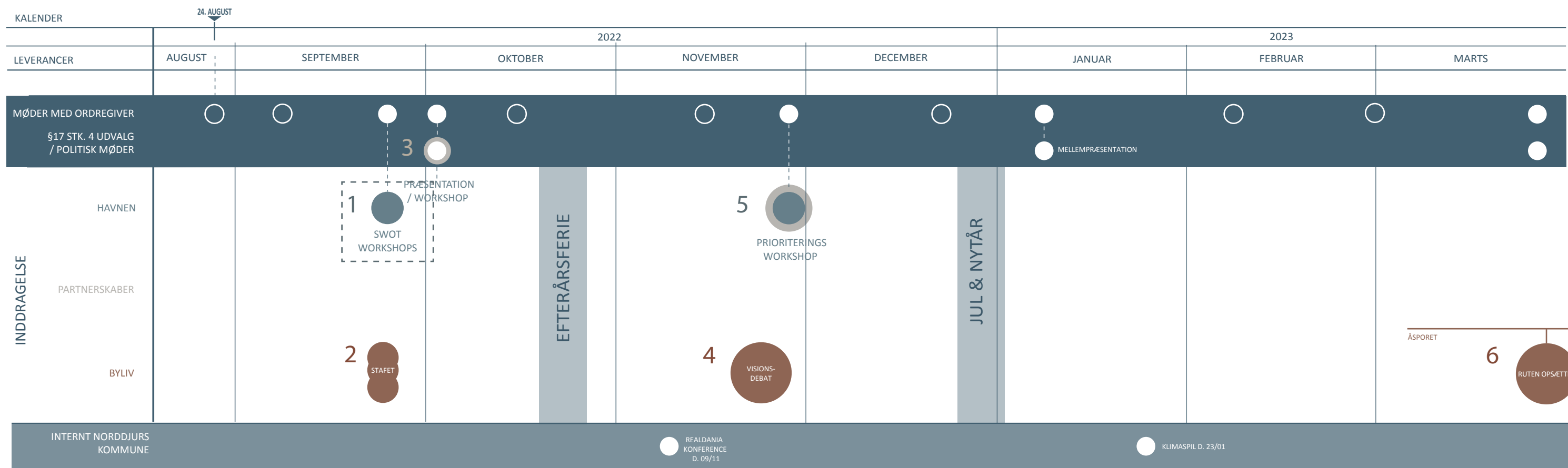
- at byens "forskellige kulturer" forenes
- at der skabes bedre oplevelser for borgere og turister, som samtænker investeringer indenfor rekreativ kystudvikling og øget oplevelsesværdi
- at der opnås forbedret infrastruktur og øget adgang uden trængsel
- at der skabes nye bynære aktivitetsmuligheder i naturen
- at Grenaa styrker sit brand
- at Grenaa oplever øget vækst, bosætning, investeringer og turisme

Udviklingsplanen skal udarbejdes med forankring, samskabelse og involvering og være egnet til formidling.

- Fra konkurrenceprogrammet:
Grenaa - Næse for vand
Strategisk udviklingsplan til fremtidssikring af Grenaa

PROCES- OG TIDSPLAN FOR UDVIKLINGSPLANEN

1 AKTØRWORKSHOP/SWOT (NORRØN)
DATO: 22 . SEPTEMBER

- IDENTIFICERING AF DESINGFORUDSÆTNINGER

2 STAFET
PORTRÆTINTERVIEWS (LYTT)

3 §17 STK. 4 UDVALGSMØDE (NORRØN, LYTT, NIRAS)
DATO: 3. OKTOBER

- PRÆSENTATION AF KONKURRENCEFORSLAG
- WORKSHOP MED UDVALGET

4 DEBAT - VISIONER FOR GRENAA (LYTT)
DATO: 19. NOVEMBER

5 PRIORITERINGSWORKSHOP (NORRØN)
DATO: 23. NOVEMBER

- PRIORITERING I FORSLAG
- SAMLET RETNING FOR UDVIKLINGSPLANEN

6 RUTEN OPSÆTTES (LYTT)
• UDVIKLINGSPLANENS ÅBNINGGREB

LÆSEVEJLEDNING

Som optakt til udviklingsplanen har der været afholdt en række arrangementer, møder og interviews med aktører, borgere og det politiske niveau. Processen for inddragelsesdelen af udviklingsplanen har fordelt sig på tre spor. Havnen, Partnerskaber og Byliv. På de følgende sider vil vi tage dig med rundt i de indsigter som vi har samlet ind under Byliv.

I tæt samarbejde med Norddjurs Kommune, har LYTT fokuseret Bylivssporet rundt om to primære aktiviteter: En række portrætter, som repræsenterer forskellige perspektiver set fra Grenaaborgerens synsvinkel, samt debatarrangementet Visioner For Grenaa. Tilsammen skal de vise den del af byudvikling, som ikke handler om arkitektur, men som tager favntag med livet mellem husene.

PORTRÆTTER

Profilen i portræterne er blevet valgt ud fra den præmis, at vi som udgangspunkt havde lyst til at belyse særligt tre ting, som vi fandt relevante for byudvikling og byliv i det hele taget:

- Hvordan er det at være ung i Grenaa?
- Hvordan har fritids- og kulturlivet det?
- Hvilke nye tiltag er igang for at skabe mere liv i de tomme lokaler?

Hvis du tænker at der mangler andre perspektiver, så har du helt ret. Dette er ikke en færdig liste. Men det er stemmer fra Grenaagensere med noget på hjerte og som har gjort sig både tanker og handlinger i forhold til at gøre bylivet i Grenaa endnu bedre.

VISIONER FOR GRENAÅ

Arrangementet Visioner For Grenaa tog udgangspunkt i profilernes pointer og debatpanelet tog diskussionen videre herfra. Intentionen med arrangementet var både at give Grenaas borgere et bedre indblik i udviklingsplanen og den kommende klimasikring af havnen - og at lade dem inspirere og blande sig i samtalen om hvordan Grenaa løfter sig som by.

Paneldeltagerne repræsenterede iværksætterlaget, fritidslivet, kulturen og arkitekturen. Igen kunne der have været flere/andre deltagere med, men vi valgte de endelige deltagere ud fra den præmis at de skulle kunne byde ind med forskellige perspektiver og inspirere deres medborgere og det politiske lag.

PORTRÆTTER AF GRENAABORGERE

THERESA & PEDER

KREATIVITET I STOREGADE

Theresa Maria Jessing og hendes mand Frank Erichsen driver et husmandssted med selvforsyningstanker og hun har derfor i mange år brugt mere tid sammen med sine gulerødder udenfor, end med sine tegninger indenfor. Theresa er selvstændig illustrator. En titel hun tager mere ejerskab over nu, efter hun har taget beslutningen om at skifte sit værksted i stuen ud med en nedlagt butik i Storegade. Igennem det store glasparti kan man, udover nogle af hendes værker, opleve hende ved sit bord, tegnende.

Hendes gentænkning af hvad man kan bruge lokalerne i Grenaa midtby til, er interessant. Det synes hendes udlejer Peder Zacho Hansen også, som udover at forpagte en café og have det ene af sine to hjem i Grenaa, er medstifter af Ebeltoft Gårdbryggeri. Peder er gift med Helle Høgh, som foruden at have arbejdet med unge og uddannelse i Grenaa også er en del af forretningen.

For Theresa har Grenaa været et sted hun er kommet til for at proviantere, men aldrig for noget kulturelt eller for sin egen skyld. Det har ændret sig fra den dag hun åbnede sit værksted midt i byen:

”Da jeg landede her i november sidste år, fik jeg lyst til at gøre opmærksom på mig selv. Sige hej – her er jeg! Jeg brugte meget tid på at gå rundt og hilse på og fortælle at jeg var her. At jeg tegner. Og fremmede er nu blevet til relationer – hvilket jeg rigtig godt kan lide.”

Peders mormor og morfar har siden han var lille driftet Købmandsgården, som så længe han kan huske har været familiens hjem. Han har fulgt udviklingen fra købmandsbutik med sand på gulvet, til blomsterforretning og siden hen café med skiftende ejere. Han er ikke glad for den udvikling der er sket i byens midte:

”Jeg kan huske Storegade fra da jeg var teenager og der ikke var lagt arkitektdesignede fliser. Der var virkelig meget gang i den! Slagterbutik, bageri, butikker hele vejen ned. I generationen før mig, var Grenaa jo en stor by. En åndelig stor by! Den har en grunddybde, som virkelig er værd at få fisket frem igen.”

Det er en vision, som Peder har tænkt sig at gøre noget ved. Han er som Therasas udlejer nemlig i den position, at det ikke er igennem lejeindtægter, at han har sin primære indtægtskilde.

Det giver ham og Helle frihed til at vælge deres lejere med omhu. Og det som Theresa har gang i, gør i hans optik noget fantastisk ved ejendommen:

”Det er et særligt univers, der er ved at blive skabt her og vores håb er at det smitter af på resten af gaden. Jeg synes faktisk at begrebet gågade er en kæmpe misforståelse. Det vi alle sammen søger, er vedkommende liv. At der er nogen der faktisk skal noget, frem for at man bare kan gå frem og tilbage.”

Theresa supplerer, for det ærgrer hende at der står så mange tomme lokaler, som ingen helt virker til at have styr på, hvad skal bruges til rundt i gågadesystemet. Hun ser ligesom Peder en vej ud af den negative spiral:

”Kan man tænke rammerne og indholdet i butikslokalerne mere oplevelsesorienterede? Samle tingene på nye måder, hvor der udover salg, også er plads til andet liv? Kunstnere der kan bo her midlertidigt, restauranter, kontorfællesskaber? Kan vi skabe en kultur om at være sammen om tingene, dele hinandens idéer, i stedet for at være i konkurrence? Kan vi ikke gøre Grenaa's gågader mere fusions- og procesorienterede, med meget mere sanselighed og kontakt til varen?”

RASMUS

DEN UNGE

Rasmus Poulsen har en lethed over sig, når han bevæger sig rundt i butikken og ind og ud af samtaler med gæsterne i Nyma. Han taler politik, om tomrummet efter gymnasiet og er efterhånden blevet ret god til at lave en kop cappuccino. Nye er en by der i de her år skyder op på en mark nord for Aarhus og Nyma er byens samlingspunkt. Rasmus arbejder her og går stille og roligt og samler penge sammen til sin skiinstruktørtilværelse, som starter senere på året.

Han er barn og ung af Grenaa og er først for nylig flyttet til Aarhus, sammen med sin far. Det var et tiltrængt skifte, virker det til. I samtalen kommer vi ind på hvad Grenaa i hans øjne er. Og han siger næsten undskyldende, at han lige nu mest kan få øje på de ting, der for ham ikke fungerer.

"Grenaa er en typisk provinsby. Her er dejligt når solen skinner og kommer man hertil i sommerferien, vil de fleste have en følelse af at her er rart at være. Men meget af året fremstår byen altså lidt trist og grå. Der er mange butikker der er lukket og der er ikke mange steder at slå sig ned og møde andre."

Rasmus repræsenterer den unge, som ikke har følt sig specielt genkendt af andre på sin alder i løbet af sin folkeskoletid. Han var ikke vild med fodbold og at det med at gå op i bøger, gjorde ham ikke specielt populær.

"Det er gået op for mig lidt på bagkant, at det var den valuta der var: Her skal du køre på knallert eller spille fodbold, hvis du vil passe ind."

Det, der for alvor fik samlet ham op igen, var Kulturskolen, hvor han kunne spille guitar og møde andre kreative unge. Han nåede aldrig selv at blive en del af Arresten, men er virkelig glad på Grenaaes unges vegne. For det er netop den slags steder, påpeger han, som kan give fornemmelsen af fællesskab.

Han kender byen og dens ruter godt. Og når man spørger ind til hvad der kendetegner Grenaa, er vandet noget af det første der dukker op.

"Åen samler byen for mig. Den er et slags centrum, som tager dig med hele vejen rundt. Havnen er jo et vartegn og stranden er helt fantastisk. Der har jeg tilbragt mange somre."

"Men, understreger han, Havnegade er lang og kedelig og området omkring havnen er dårligt integreret med resten af byen. Det er ikke et sted man kommer, med mindre at man har et ærinde. Og det ærinde, kunne meget vel være mange flere aktiviteter på og ved havnen."

Han slår ud med armene og henviser til Nyma, som faktisk bare er to store containere sat sammen, som et eksempel på at tingene gerne må være lidt midlertidige og knapt så robuste:

"Lad nogle unge, kreative kræfter få lov til at lege lidt dernede. En lille kaffebar her, en mulighed for vandsport der. Så ville det blive et sted man tog ned til – og et sted man som borger kunne være stolt af."

THOMAS & HEIDI

FRITIDSLIV PÅ HAVNEN

Thomas Lind og Heidi Lauridsen er enige om i hvert fald to ting: Grenaa Strand er en af Danmarks dejligste. Og Grenaa Havn er ganske unik, fordi den er en sprællevende erhvervshavn. Og hvis det stod til dem – havde mange flere aktiviteter som henvendte sig til borgere og turister. Og som samtalen skrider frem i det nyindtagede klubhus, bliver det tydeligere for dem, at det ikke kan understreges nok: Hvis folk skal flytte til Grenaa, så skal de have noget mere at samles om, når de har fået fri fra arbejde.

"Jeg er Grenaadrenge og holder meget af at bo her", fortæller Thomas. "Jeg har mit netværk, vi er omkranset af fantastisk natur. Vi har en dejlig biograf, et kulturhus og en masse ungdomsuddannelser. Men vi kunne gøre så meget mere. Havneområdet og stranden er et helt oplagt sted at skabe det liv imellem husene, som for alvor ville flytte folks holdning til hvad Grenaa kan og er."

Thomas er koordinator i Syddjurs Ungdomsskole og hans fornemmelse for fællesskab går igen i hans fritidsliv, hvor han blandt andet var med som en ud af de hundredvis af frivillige, der for en stund pustede masser af liv i den nedlagte silo, som del af Sydhavnens Venner. Han var begejstret over det liv der foldede sig ud, da siloen blev indtaget.

Han beretter om kunststillinger med den lokale fotoklub, jazzkoncerter, borgermøder, en vinbar og salg af fiskefrikadeller på molen. Han kan se kvaliteten af Grenaa Havn, når han sammenligner med udviklingen i andre danske byer:

"Grenaa Havn er autentisk og levende, fordi den ikke er bygget om til glas og stål og proppet til sidste kvadratmeter. her lugter lidt af fisk og der ligger garn på kajen. Og det er kun godt! Det er charmerende at der både er erhverv og spraglede tiltag."

Heidi nikker. Hun er medstifter af Grenaa SUP – som står for stand up paddle, for de ikke-indviede.

"Alle i Grenaa har på et eller andet tidspunkt været forbi lystbådehavnen. Men det er for mange af vores medlemmer første gang at de har et decideret formål med at komme hened. Nu kan vi sammen tage ud og få luft i kinderne, opleve vandet og få rørt os. Og det er netop dét der gør en forskel. At give folk de der små oplevelser, der kan være med til at ændre opfattelsen af hvad et sted er og kan."

Efter en opstart med udstyret liggende på bagsædet af bilerne og siden hen et par sæsoner med lån af lokaler rundt omkring på havnen, har Grenaa SUP nu fundet hjem i sit eget klubhus.

Med 84 medlemmer og masser af interesse, er Heidi sikker på at de har fat i noget helt rigtigt.

Men for både Heidi og Thomas har det været modstand i at igangsætte aktiviteter på et havneområde, for der er mange regler og procedurer at tage hensyn til. Noget de begge på sin vis har forståelse for, da sikkerheden skal være i orden. De har dog begge savnet opbakning fra Norddjurs Kommune. Thomas efterlyser en anden tilgang til både frivillige og til midlertidige aktiviteter, særligt på havnen. For som det er nu, skal der kæmpes for meget med en administration, for at få lov til at puste liv i tiltagene:

"Jeg ville have været så glad, hvis Sydhavnens Venner var blevet mødt på en anden måde. At man som politiker og kommune kunne have set værdien i, at der her stod 200 frivillige med masser af lyst og kapacitet til at skabe. Tænk hvis de havde mærket vores energi og givet os mere plads til at få sat skub i tingene." siger Thomas.

(FORTSÆTTES PÅ NÆSTE SIDE)

Heidi supplerer:

"Vi ville egentlig bare gerne have to containere til vores ting på havnen. Og det var simpelthen så svært at få lov til. Vi manglede virkelig en indgang fra kommunen som kunne hjælpe os videre, frem for bare at give os et nej."

Sydhavnens Venner findes ikke mere, hvilket ærgrer Thomas. Men han er stadig optimistisk og brænder for at få sat skub i udviklingen af Grenaa. Og både han og Heidi har en klar fornemmelse af hvad der blandt andet skal til:

"Jeg har lige købt et hus til 1 million. Hvor kan det ellers lade sig gøre? Det er en by af den helt rigtige størrelse. Men hvis vi vil trække nogen til, så skal der da være noget at lave her. Det kan da ikke passe at man skal køre hele vejen til Ebeltoft, hver gang man skal have en is ved stranden, vel? Altså kom nu, vågn nu lige lidt op."

VISIONER FOR GRENAA

Med det åbne arrangement d. 19/11 på Grenaa Havn, var ambitionen at få hvirvlet op i visionerne for hvilken by Grenaa er og kan blive - både for borgeren, iværksætteren, turisten og alle dem midt imellem.

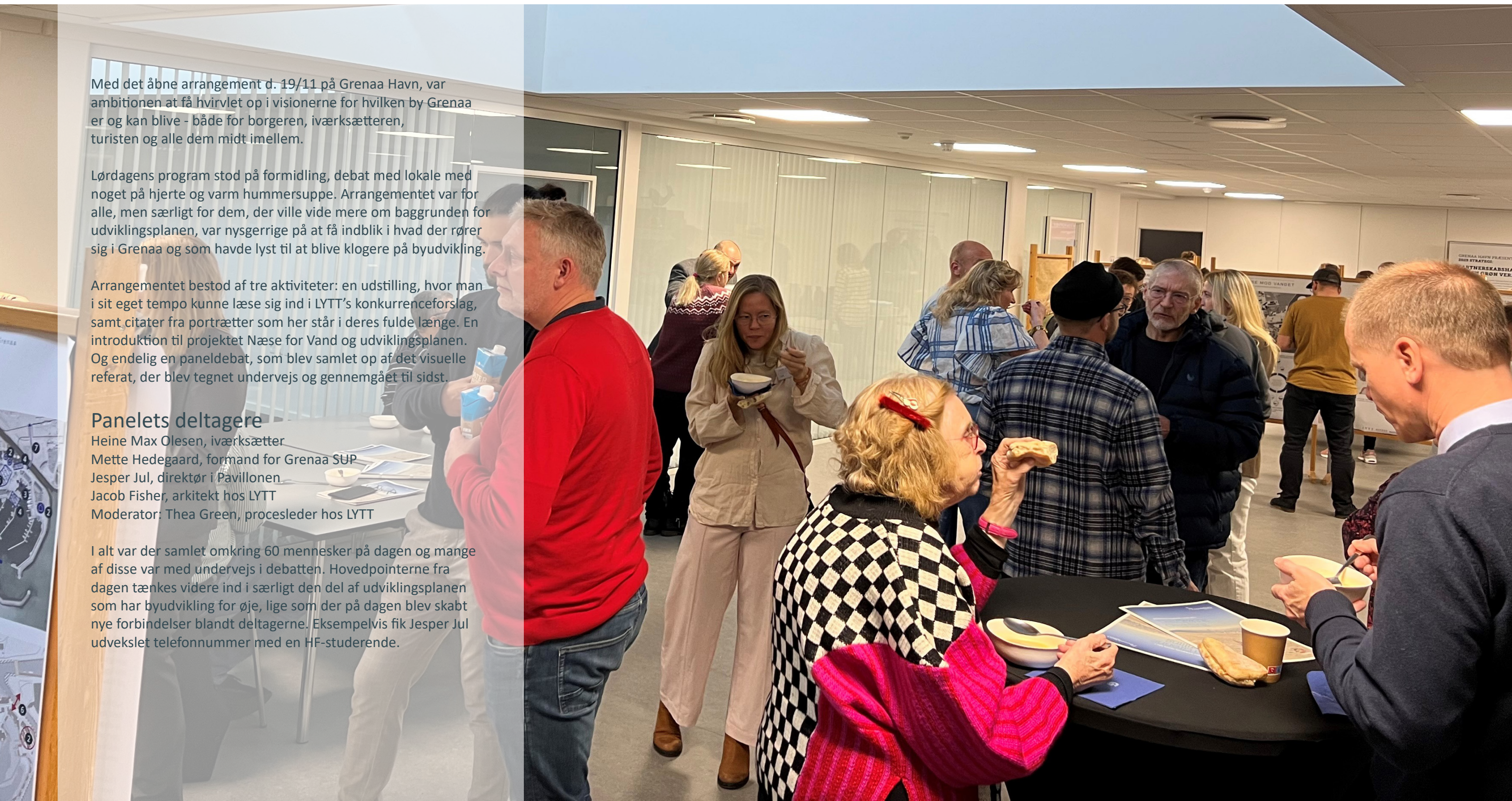
Lørdagens program stod på formidling, debat med lokale med noget på hjerte og varm hummersuppe. Arrangementet var for alle, men særligt for dem, der ville vide mere om baggrunden for udviklingsplanen, var nysgerrige på at få indblik i hvad der rører sig i Grenaa og som havde lyst til at blive klogere på byudvikling.

Arrangementet bestod af tre aktiviteter: en udstilling, hvor man i sit eget tempo kunne læse sig ind i LYTT's konkurrenceforslag, samt citater fra portrætter som her står i deres fulde længe. En introduktion til projektet Næse for Vand og udviklingsplanen. Og endelig en paneldebat, som blev samlet op af det visuelle referat, der blev tegnet undervejs og gennemgået til sidst.

Panelets deltagere

Heine Max Olesen, iværksætter
Mette Hedegaard, formand for Grenaa SUP
Jesper Jul, direktør i Pavillonen
Jacob Fisher, arkitekt hos LYTT
Moderator: Thea Green, procesleder hos LYTT

I alt var der samlet omkring 60 mennesker på dagen og mange af disse var med undervejs i debatten. Hovedpointerne fra dagen tænkes videre ind i særligt den del af udviklingsplanen som har byudvikling for øje, lige som der på dagen blev skabt nye forbindelser blandt deltagerne. Eksempelvis fik Jesper Jul udvekslet telefonnummer med en HF-studerende.

VISUELT REFERAT

Process Ink.dk
 RIKKE CIVDA

LYTT